

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת אמור

תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 341)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

**השיעור השבועי עם הרב אליהו בר חן,
מתקיים בכל יום שלישי, בבית הכנסת "כתר תורה" -
ניסנית,
ביישוב ניצן ב'**

זמן תחילת השיעור:

שעון חורף - 19:45

שעון קיץ - 20:00 (כאשר זמן צאת הכוכבים מתארך,

השיעור מתקיים מיד לאחר תפילת ערבית)

לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה, לכתובת k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גליון שבועי"

שיעורי הרב אליהו בר חן

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

פרשת אמור התשפ"ד

"מעולמו יצא"

א. "ויצא בן אשה ישראלית, והוא בן איש מצרי, בתוך בני ישראל, וינצו במחנה - בן הישראלית ואיש הישראלי. ויקב בן האשה הישראלית את השם, ויקלל, ויביאו אתו אל משה, ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן", (ויקרא, כד', יי - יא').

ויעויין מה שפירש בזה רש"י הקדוש¹ :

" ויצא בן אשה ישראלית' - מהיכן יצא?

רבי לוי אומר, מעולמו יצא.

רבי ברכיה אומר, מפרשה שלמעלה יצא,

לגלג ואמר², 'ביום השבת יערךנו',

דרך המלך, לאכול פת חמה בכל יום, שמא פת צוננת של תשעה ימים³, בתמיה?

¹ ומקור דבריו, הם בדברי רבותינו ז"ל במדרש (ויקרא רבה, פרשה לב', ג').

² ויקרא, כד' - ח'.

³ והנה, בדבר זה, יש ליתן את הדעת, עד כמה גדול הוא כוחה של ליצנות,

שכן, לחם הפנים היה נשאר בחמימותו ובטריותו ביומו האחרון, בדיוק כאשר היה ביומו הראשון.

וכפי שנאמר בספר שמואל (א', כא' - ז'):

"ויתן לו הכהן קדש, כי לא היה שם לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני יהוה, לשום לחם חם ביום הלקחו",

ודרשו בזה רבותינו ז"ל (יומא, כא' ע"א):

שבלחם הפנים, היה נעשה נס גדול, של "סילוקו כסידורו",

וכפי שפירש בזה רש"י הקדוש: "כשמסלקין אותו, עדיין הוא חם".

ובהמשך דברי רבותינו ז"ל, מצינו שם (יומא, כא' ע"ב):

ומתניתא אמרה ⁴, מבית דינו של משה יצא מחוייב,
בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן,
אמרו לו, מה טיבך לכאן?
אמר להם, מבני דן אני.
אמרו לו ⁵, 'אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֶתֶת לְבַיִת אֲבֹתָם', כתיב.
נכנס לבית דינו של משה, ויצא מחוייב, עמד וגידף.
'בֶּן אִישׁ מִצְרַיִם - הוּא הַמְצַרִי שֶׁהֲרִגוּ מֹשֶׁה.
'בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - מלמד שנתגייר.
'וַיִּנְצְוּ בַּמַּחֲנֶה' - על עסקי המחנה.
'וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי' - זה שכנגדו, שמיחה בו מטע אהלו ⁶.
'וַיִּקְבֵּי' - כתרגומו, ופריש שנקב שם המיוחד וגידף ⁷, והוא שם המפורש ששמע
מסיני.
'וַיֵּשֶׁם אֱמֹו שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרַי' - שְׁבָחַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שפרסמה הכתוב לזו,
לומר, שהיא לבדה היתה זונה.
'שְׁלֹמִית' - דהות פטפטה, שלם עלך, שלם עלך, שלם עליכון,
מפטפטת בדברים, שואלת בשלום הכל.
'בֵּת דְּבָרַי' - דברנית היתה, מדברת עם כל אדם, לפיכך קלקלה.
'לְמִטָּה דָן' - מגיד שהרשע גורם גנאי לו, גנאי לאביו, גנאי לשבטו,

---

"מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים, ואומרים להם, ראו חיבתכם לפני המקום, שסילוקו כסידורו".

⁴ תורת כהנים, פרשתא יד', א'.

⁵ במדבר, ב' - ב'.

⁶ יעוין מה שכתב בזה בעל "שפתי חכמים":

"רוצה לומר, שלא הניחו ליטע אהלו שם".

⁷ סנהדרין, נו' ע"א.

כיוצא בו, 'אֶהְיֶינָהּ בְּךָ אֶחֱסִימָךְ לְמִטָּה דָךְ'⁸, שבח לו, שבח לאביו, שבח לשבטו".

ב. והנה, על דברי רש"י הקדוש, אשר הובאו לעיל⁹:

" יְיָשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרַי - שְׁבָחָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁפָרְסָמָה הַכְּתוּב לָזוֹ,

לומר, שהיא לבדה היתה זונה.

'שְׁלֹמִית' - דְּהוּת פִּטְפֻטָּה, שֶׁלֶם עֵלֶךְ, שֶׁלֶם עֵלֶךְ, שֶׁלֶם עֵלֶיכּוֹן,

מִפְּטֻטָּת בְּדַבְרִים, שׁוֹאֵלֶת בְּשִׁלּוּם הַכֹּל.

'בֵּת דְּבָרַי' - דְּבִרְנִית הִיתָה, מִדְּבַרְתָּ עִם כָּל אָדָם, לְפִיכֶךְ קִלְקֵלָה".

כתב בספר "טללי אורות"¹⁰, משם בעל "ההפלאה", ומשם בעל ה"פנים יפות":

"ולכאורה, במה מתגלה שבחן של ישראל?

ומניין לנו, שהיא לבדה היתה זונה?

ועוד יש להבין, במה מלמד שמה על מעשיה, אם היה זה שמה מנעוריה?

ואם כן, כל דברי רש"י הקדוש, אינם אלא דרוש בעלמא - שהיתה שואלת בשלום הכל?

אלא, היא הנותנת -

כאשר נמצאה אחת, אשר היתה שונה מכולן, ומפִּטְפֻטָּת בְּדַבְרִים, ושואלת בשלום הכל,

מיד הכל קראו לה בשם גנאי, שלומית, להעיד על מעשיה.

ואין זה דרוש בעלמא, אלא כינוי גנאי שדבק בה, על שום מעשיה החריגים והמשונים, היוצאים מן הכלל.

אכן, מן היוצאת מן הכלל, ומן התגובה והיחס של הכלל כלפיה,

⁸ שמות, לא' - ו'.

⁹ באות א'.

¹⁰ על פרשתן, עמוד קצא'.

אתה לומד, את שבחן של כלל בנות ישראל,

שכולן היו כשרות וצנועות, אשר התנהגות של פריצות, היתה עניין נדיר וחריג".

ג. והנה, בעניין המקלל, דרשו רבותינו ז"ל¹¹ :

רבנו אמרי, אף על פי שלא היו ממזרין באותה שעה, הוא הנה ממזר.

רבי לוי אמר, ממזר ברור הנה.

כיצד?

נוגשין היו מצריים, ושוטרים היו ישראל,

נוגש הנה ממנה על עשרה שוטרים, ושטר הנה ממנה על עשרה בני אדם,

נמצא, נוגש ממנה על מאה בני אדם.

חד זמן, קדם נוגש גבי שטר¹²,

אמר לו, זיל כנוש לי חבורתך¹³.

כיון שנכנס, שחקה לו אשתו,

אמר, דהדין גברא היא¹⁴.

יצא והטמין עצמו לאחורי הסלם, כיון שיצא בעלה, נכנס וקלקל עמה¹⁵.

¹¹ ויקרא רבה, פרשה לב', ד'.

¹² היינו:

יום אחד, נגש הנוגש המצרי לפני השטר.

¹³ היינו:

ביקש הנוגש המצרי מהשטר, שילך ויאסוף את אותם עשרה יהודים אשר הוא ממונה עליהם..

¹⁴ היינו:

כאשר חזר השטר לביתו, ראה הנוגש את אשתו נוהגת עמו במנהגי קורבה,

ואז הוא הבין, שאותו האשה היא אשת השטר.

¹⁵ היינו:

הַפֶּדָּה לְאַחֲרָיו, וְחִמְתִּיהָ נָפִיק מִן גּוֹ בֵּיתָא,
כִּינּוּ דִידְעָה דְחִמְתִּיהָ, נָפִק לְגַבִּיהָ, וְהוּי מְחִי לִיהָ כָּל הַהוּא יוֹמָא,
וְאָמַר לִיהָ, לְעֵי טְבָאִית לְעֵי טְבָאִית,
מִתְכּוֹן בְּעֵי לְמַקְטְלִיהָ¹⁶.
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, הִצִּיצָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּמִשָּׁה,
הִדָּא הוּא דְכָתִיב¹⁷, 'וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה',
מִהוּ 'כֹּה וְכֹה'!
אֵלָּא, רְאֵה מָה עָשָׂה לוֹ בְּבֵית וּבִשְׂדֵה,
אָמַר לוֹ, לֹא דִיו שְׁקַלְקַל עִם אִשְׁתּוֹ, אֵלָּא שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְהַרְגוֹ!?
מִדָּ¹⁸, 'וַיִּרְא כִּי אִין אִישִׁי ... רַבְּנָן אָמְרִין, רְאֵה שְׂאִין תּוֹחֶלֶת עֲתִידָה לְעַמּוּד מִמֶּנּוּ,
וְלֹא מִבְּנָיו, וְלֹא מִבְּנֵי בְּנָיו, עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת'.
וּמְבוֹאֵר שֶׁם בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל:
שֶׁהַמְקַלָּל הִיהָ בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נוֹגֵשׁ מִצָּרִי, מִהַעֵיבוֹר עִם אִשְׁתּוֹ הַשּׁוֹטֵר,
וְאוֹתָהּ אִשְׁתּוֹ הַשּׁוֹטֵר, הִיתָה שְׁלוֹמִית בֵּת דְּבָרִי.

הַנוֹגֵשׁ הַחֲבִיא אֶת עֲצָמוֹ מֵאֲחֻרֵי סוּלָם, וְכֹאשֶׁר הוּא רֹאה שֶׁהַשּׁוֹטֵר יֵצֵא מִבֵּיתוֹ, הוּא מִיד נִכְנַס אֶל תּוֹךְ
בֵּיתוֹ וְקַלְקַל עִם אִשְׁתּוֹ.

¹⁶ היינו:

כֹּאשֶׁר יֵצֵא הַנוֹגֵשׁ מִבֵּית הַשּׁוֹטֵר, הוּא רֹאה מִן הַצַּד שֶׁהַשּׁוֹטֵר מִבְּחִין בְּמַעֲשָׂיו,
וּמִכּוּוֹן שֶׁהוּא הַבֵּין שֶׁהַשּׁוֹטֵר הִיהָ יוֹדֵעַ אֶת סִיבַת כְּנִיסָתוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתוֹ, הוּא הַתְּחִיל לְהַכּוֹת אֶת הַשּׁוֹטֵר
בְּמִשְׁךְ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם,
וְהוּא הִיהָ בָּא אֵלָיו בְּטַעֲנוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשׁוֹנוֹת, שֶׁהוּא לֹא מְקִיִּים אֶת עֲבוּדָתוֹ כְּפִי שְׁצִירָה,
וְהֵינּוּ, שְׁכוֹנוֹתָהּ הִיתָה, לְהַרְגוֹ אֶת הַשּׁוֹטֵר.

¹⁷ שמות, ב' - יב'.

¹⁸ שמות, ב' - יב'.

ד. על פרשת המקלל, כתב רבינו בחיי זיע"א¹⁹ :

"ואני שואל בכאן, למה הוצרכה תורה בסיפור המעשה הזה, שאירע להם במדבר?

והיה ראוי להסתיר העניין לכבוד השם, ולא לגלותו כלל!

רק שיודיע הדין לישראל בכלל, ויאמר²⁰, 'אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו, וְנָשָׂא חָטְאוֹ, וְיִנְקֹב שֵׁם ה', מוֹת יוּמָתוֹ'²¹,

כי גם בני נח, הם מוזהרין על ברכת השם, ואין צריך לומר ישראל".

וביאר בזה רבינו זיע"א :

"ונראה לומר, כי כוונת התורה בסיפור המעשה הזה, לשתי תועליות -

האחת, להודיענו, שאין אחד מישראל נכשל בחטא עצום כזה, כי אם הפושע הרשע המוחלט, אשר הוא בעיקר תולדתו פגום מצד אביו ואימו,

והשנית, כי מכאן יתבאר לנו עיקר גדול ופינה עצומה בברכות, וכיצד יתחייב האדם לברך השם,

שהרי, המקלל בתחילה פירש את ה' באותיותיו ואחר כך קללו,

זהו שאמר²², 'וַיִּקְבַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל',

ונתחייב על זה בעונש מיתה.

וכן כנגדו לעניין הברכה והשכר, צריך המברך כשהוא מברך את ה', שיתבונן תחילה בליבו בפירוש אותיות ה', ובמה שהן מורות, ולכווין בהם במחשבתו,

ואחר כך יברך את ה', ויזכירנו בפיו,

ועם זה, יקבל שכרו מושלם ויחיה חיי עד.

¹⁹ ויקרא, כד' - י'.

²⁰ ויקרא, כד' - טו'.

²¹ ויקרא, כד' - טז'.

²² ויקרא, כד' - יא'.

זכר לדבר, מה שכתוב ²³, 'אַרְוֹמְמָךְ אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ, וְאַבְרָכָה שְׂמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד',
יאמר, 'אַרְוֹמְמָךְ תְּחִילָה בְּמַחְשַׁבְתִּי, וּבְכוּונַת הַלֵּב,
ואחר כך, וְאַבְרָכָה'.

כעניין שאמרו ²⁴, 'לעולם יכנס אדם שעור שני פתחים, ואחר כך יתפללי'.

ה. על מאמר הכתוב בפרשתו ²⁵, "וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם, וַיִּקְלַל,
וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה, וַיֹּסֶם אָמוֹ שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרֵי לְמִטָּה דָן", כתב רש"י הקדוש:
" וַיֹּסֶם אָמוֹ שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרֵי - שְׁבָחַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁפָּרְסַמָּה הַכְּתוּב לְזוֹ,
לומר, שהיא לבדה היתה זונה.

'שְׁלֹמִית' - דהות פטפטה, שלם עלך, שלם עלך, שלם עליכון,

מפטפטת בדברים, שואלת בשלום הכל.

'בֵּת דְּבָרֵי' - דברנית היתה, מדברת עם כל אדם, לפיכך קלקלה.

'לְמִטָּה דָן' - מגיד שהרשע גורם גנאי לו, גנאי לאביו, גנאי לשבטו,

כיוצא בו, 'אַהֲלִיאֵב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דָן' ²⁶, שבח לו, שבח לאביו, שבח לשבטו."

ולאחר שאנו יודעים את המעשה עם המצרי שהיה עם שלומית בת דברי ²⁷, כתב
בזה הגה"ק רבינו שלמה אסולין זיע"א ²⁸ :

"וצריך לומר, דאף על פי שהעבירה עצמה היתה באונס, אבל הגורם לעבירה,
שהוא לדבר עם כל אדם, לא היה באונס,

וכיוון שהיתה מדברת עם כל אדם, לכן נגרם שהמצרי נתן עיניו בה,

²³ תהילים, קמה' - א'.

²⁴ ברכות, ח' ע"א.

²⁵ ויקרא, כד' - יא'.

²⁶ שמות, לא' - ו'.

²⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

²⁸ בספרו הקדוש "שלמי שמחה", על פרשתו, (עמודים נח'-נט').

וזה היה סיבת הקלקול!

ולכן, כתבוה לשמחה,

אף על פי שהעבירה עצמה היתה באונס, כי היא היתה הגורם לזה.

ולמדנו מזה, שהאדם צריך להיזהר מכל דבר שיכול לגרום עבירה, אפילו באופן רחוק,

כי אם יכשל אפילו באונס, ידע שהוא אשם במה שלא הרחיק עצמו מלגרום את הדבר.

ועוד נראה, שבאמת על הצדיקים יש שמירה מן השמים, שלא יכשלו בעבירה, אפילו באונס,

ואם אדם נכשל בעבירה באונס, שהוא העדר הכוונה והדעת, מוכרח להיות שיש לו איזה שייכות לעבירה זו בדקות במזיד,

כי בלא זה, לא היה סר מעליו השמירה מן השמים, לשומרו מעבירה באונס, מאחר שלא כיוון לעבירה מעולם.

ולכן, כיוון שמצאנו שְקִלְקֵלָה אפילו באונס, הוא ראיה וסימן שהיה אצלה איזה פגם במזיד,

בעניין זה, שלכן לא נשמרה מן השמים, מלהיכשל בחטא זה באונס.

וזה מה שכתב רש"י: שלפי שהיתה מדבר עם כל אדם, לפיכך קִלְקֵלָה,

כי אף על פי שְקִלְקֵלָה עצמה היתה באונס, אבל מכל מקום, אונס זה נגרם לה על ידי שלא נזהרה מלספר עם כל אדם²⁹."

ו. כתב הגה"ק רבינו מנחם עזריה זיע"א מפאנו³⁰ :

"פרות דפלתים, שלומית בת דברי ובתה,

ושתיהן, זונות היו.

²⁹ ובזה תתיישב קושיית רבינו בח"י, אשר הובאה לעיל באות ד'.

³⁰ בספרו הקדוש "גלגולי נשמות", באות קיג'.

כי דתן בא על אחת מהם, ואבירם על אחת מהם.

ובפרות אלו, נתקנו אם ובת,

וזהו ³¹, 'וַיִּשְׁרְנָה הַפְּרוֹת', דפלישתים הן היו".

ובביאור דבריו הקדושים, כתב בספר "אוצר הגלגולים - מריח ניחוח" ³², כדלהלן:

א. בכדי לבאר עניין פרות אלו, יש לעיין בספר שמואל ³³, מעניין המלחמה שהיה לעם ישראל עם הפלישתים, ושארון ה' היה בשדה הפלישתים שבעה חודשים, והכה בהם ארון ה',

והפלישתים הבינו, שמחמת שארון ה' שנמצא אצלם, מגיע להם כל המכה האת.

ב. וכאשר החזירו הפלישתים את ארון ה', נאמר בפסוקים ³⁴:

"וַיִּשְׁרְנָה הַפְּרוֹת בְּדָרְךְ, עַל דָּרְךְ בַּיִת שְׁמֶשׁ, בְּמִסְלָה אַחַת הֶלְכוּ, הֶלֶךְ וְגָעוּ, וְלֹא סָרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל, וְסָרְנֵי פְלִשְׁתִּים הֶלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד גְּבוּל בַּיִת שְׁמֶשׁ. וּבַיִת שְׁמֶשׁ קָצְרִים קָצִיר חֲטִים בְּעֶמְקָה, וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ אֶת הָאָרוֹן, וַיִּשְׁמְחוּ לְרֵאוֹת. וְהִעֲגְלָה בָּאָה אֶל שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בַּיִת הַשְּׁמֶשֶׁי, וַתַּעֲמֵד שָׁם, וְשָׁם אָבֹן גְּדוֹלָה, וַיִּבְקְעוּ אֶת עֲצֵי הָעֲגָלָה, וְאֶת הַפְּרוֹת הֶעֱלוּ עָלָה לַיהוָה".

ג. והנה, שלומית בת דברי ובתה, במצרים, היו זונות וסרו מדרך הישר,

וכאן, כאשר הם התגלגלו בפרות של הפלישתים,

שמו עליהם הפלישתים, את עול העגלה, שעליה היה ארון ברית ה'.

להורות על כך שבאו בגלגול, על שסרו והסירו מעצמם את עול התורה.

ולפיכך, הן באו בגלגול בפרות,

ועליהן שמו את עול העגלה, שעליה ארון ברית ה'.

³¹ שמואל א', ו' - יב'.

³² להרה"ג רבי רן יוסף חי מסעוד אביחצירא שליט"א, (אישים, עמודים רפה-רפ"ו).

³³ א', פרקים ד'-ה'-ו'.

³⁴ שמואל א', ו', יב' - יד'.

ד. אותן הפרות, היו פרות שכבר הולידו ולדות,
וטבע הפרות שכבר הולידו ולדות, הוא, שאינן יכולות לשאת משאות,
ולפיכך, כאשר מניחים עליהן משאות, הן מסרבות ללכת, שכן הן רוצות לחזור
אל ולדותיהן.

ובכל זאת, נאמר עליהן ³⁵, "וַיִּשְׁרְנָה הַפְּרוֹת",
שהיו הולכות ישר, מבלי לנטות ימין ושמאל.
והיינו, ש- שלומית בת דברי ובתה, אשר שתיהן היו זונות, נתקנו באותן הפרות,
שעל אף שטבען היה לילך ימין ושמאל, ואחר שרירות ליבן,
כאן הן תיקנו את מעשיהן, ולא נטו ימין ושמאל, ונתקדש שם שמים על ידיהן.

ז. והנה, על דברי רש"י הקדוש, אשר הובאו לעיל ³⁶ :
" וַיִּשְׂם אֱמוֹ שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרִי - שְׁבָחַן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁפָּרְסָמָה הִכְתוּב לָזוֹ,
לומר, שהיא לבדה היתה זונה",
יש לעיין :

שכן, בדברי הגה"ק רבינו מנחם עזריה זיע"א מפאנו, אשר נתבארו לעיל ³⁷,
למדנו, שהן היו שתיים, ולא אחת,
שכן, מלבד שלומית בת דברי, היתה גם בתה?
והנה, לאור דברי רבינו בחיי זיע"א, אשר נתבארו לעיל ³⁸, בביאור טעם הבאת
מעשה המקלל בפרשתן :

"להודיענו, שאין אחד מישראל נכשל בחטא עצום כזה, כי אם הפושע הרשע
המוחלט, אשר הוא בעיקר תולדתו פגום מצד אביו ואימו",

³⁵ שמואל א', ו' - יב'.

³⁶ באות א'.

³⁷ באות ו'.

³⁸ באות ד'.

והיינו :

שמכיוון שהטבעים של ההורים עוברים אצל הבן בירושה,
אם כן, כאשר האמא שלומית בת דברי מתנהגת בזנות, ממילא, אף הזנות של
בתה מתייחסת אליה, ונחשבת עמה לחטיבה אחת וליחידה אחת,
ובפרט, ש"עובר ירך אמו"³⁹, ו"ברא כרעא דאבוה"⁴⁰.

על הפסוק האמור בפרשת "נצבים"⁴¹, "פֶּן יֵשׁ בְּכֶם, אִישׁ אוֹ אִשָּׁה, אוֹ מְשֻׁפָּחָה אוֹ
שֹׁבֵט, אֲשֶׁר לָבְבוּ פְּנֵה הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְלַקֵּת לְעַבֵּד אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם,
פֶּן יֵשׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה", כתב אדונינו הרמב"ן זיע"א :

"כי האב שורש, והבן נצר משרשיו יפרה.

והזכיר השורש, לומר, כי הוא יכול להביא באלה הדורות הבאים,

שהשורש אשר ממנו יצמחו, הוא לפניו היום".

ומבואר בדבריו הקדושים :

שכל מידה ומידה, אשר נמצאת אצל האדם, הרי היא מושרשת אצל זרעו, וזרע
זרעו אחריו,

ולא זו בלבד, אלא, שמידות אלו גדלות ומתפתחות אצלם יותר ויותר.

ומידות אלו, הינם, בין לטוב ובין למוטב.

³⁹ יבמות, עה' ע"א.

נזיר, נא' ע"א.

גיטין, כג' ע"ב.

בבא קמא, עה' ע"ב.

סנהדרין, פ' ע"ב.

חולין, נח' ע"א.

תמורה, כה' ע"א, ל' ע"ב, לא' ע"א,

⁴⁰ ערובין, ע' ע"ב.

⁴¹ דברים, כט' - יז'.

ולאור דבריו הקדושים, ולאור הדברים המתבארים בכאן, נראה לבאר את טעם הדבר ש-שלומית בת דברי ובתה, התגלגלו בפרות בדווקא:
שכן, מילת "פְּרָה" ומילת "פְּרָה", משורש אחד הם,
ותכליתם, הוא להורות על עניין הפריזון, שהוא עניין ריבוי,
ולפיכך, כאשר שלומית בת דברי היתה פרוצה בעריות, הדבר נתרבה אף בבתה,
ונהייתה כמותה,
ולכך, הן התגלגלו בפרות בדווקא, להודיע ולהיוודע את כוח השפעת מעשיהם של
ההורים על עתידם של ילדיהם ⁴².

ח. על מאמר הכתוב בפרשתן ⁴³, "וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית, וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי,
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה - בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי", הביאו רבותינו
ז"ל לדרשתו של רבי ברכיה ^{44 45}:

"מפרשה שלמעלה יצא",

והיינו, עניין לחם הפנים.

ובעניין זה, נתקשה הגה"ק בעל "שם משמואל"י זיע"א ⁴⁶:

"הלוא אין הלחם נקרב על גבי המזבח, רק הכהנים אוכלין אותן?

ועוד, הלוא סילוקו כסידורו, שנאמר ⁴⁷, 'לְשׁוֹם לֶחֶם חֵם בְּיוֹם הַלֶּקֶחַו',

ורחוק לומר, שלא שמע מזה ⁴⁸?

⁴² ובזה תתיישב קושיית רבינו בחיי, אשר הובאה לעיל באות ד'.

⁴³ ויקרא, כד' - י'.

⁴⁴ ויקרא רבה, פרשה לב', ג'.

⁴⁵ והובא בדברי רש"י הקדוש.

⁴⁶ בספרו הקדוש "שם משמואל", על פרשתן.

⁴⁷ שמואל א', כא' - ז'.

⁴⁸ ועיין עוד, מה שכתבנו בזה בהערה 3.

ועוד, איהו מה איכפת ליה בזה?".

וביאר בזה רבינו זיע"א:

"ונראה, דהנה יש לדקדק, בפרשת נרות המנורה⁴⁹ ולחם הפנים⁵⁰ הכתובין כאן, מה עבידתיהו בכאן, אחר פרשיות שבת⁵¹ והמועדות⁵².

ונראה, דהנה, נרות המנורה רומזים לחכמה, ומנורה בדרום - שכל הרוצה להחכים יזרים⁵³,

וכתיב⁵⁴, 'הַחֲכֵמָה תְּחִיָּה בְּעֶלְיָהּ', ובכן, נרות המנורה מושכין חיים לעולם.

ושולחן, ממנו בא שובע לכל ישראל, כמו שכתב הרמב"ן⁵⁵ ⁵⁶.

ומזבח הקטורת, שהוא ממוצע בין שניהם,

נראה, שממנו בא שפע בנים,

כמו שכתב הפרדס⁵⁷, שמהמידה הממוצעת תלויים בנים.

אם כן, שלושה כלים אלו, מושכים לישראל שפע - בני חיי ומזוני⁵⁸.

ונראה, שלעומתם ג' מועדות -

⁴⁹ ויקרא, כד', א' - ד'.

⁵⁰ ויקרא, כד', ה' - ט'.

⁵¹ ויקרא, כג', א' - ג'.

⁵² ויקרא, כג', ד' - מד'.

⁵³ בבא בתרא, כה' ע"ב.

⁵⁴ קהלת, ז' - יב'.

⁵⁵ שמות, כה' - כד'.

⁵⁶ וזה לשונו הקדוש:

"וכן השולחן בלחם הפנים, בו תחול הברכה, וממנו יבא השובע לכל ישראל".

⁵⁷ המייוחס לרש"י הקדוש.

⁵⁸ וכתב רבינו זיע"א:

ועיין ליקוטי תורה להאריז"ל, פרשת תרומה.

בפסח, זוכין ישראל להשפעת מזוני, ועל כן, נידון בפסח על התבואה ⁵⁹,
והטעם יש לומר, שישראל זכו לכך, משום דכתיב ⁶⁰, 'לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ
לֹא זְרוּעָה', ולא השגיוחו מאין יהיו להם מזונות במדבר, אלא סמכו על השם
יתברך, ועליו השליכו יהבם,
על כן, לעומת זה, בזמן הזה, זוכין אז להשפעת מזונות מהשם יתברך, למעלה
מסדר הטבע, כמו אז שזכו לִמְן לחם מן השמים.
בשבועות, זוכין לשפע חיים, כמו אז שזכו למתן תורה שהיא חיים ⁶¹,
וזהו, שבעצרת על פירות האילן ⁶²,
ורמז יש בו, 'כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה מִמֶּנּוּ - תֹּאכַל וְאֵתוֹ לֹא תִכְרַת' ⁶³.
בסוכות, זוכין לשפע בְּנֵי ⁶⁴,
כי סוכות דוגמת המקדש, ועליו נרמז ⁶⁵, 'הִבְיֵאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה
בְּךָ' - זה סוכות זמן שמחתנו,
וברש"י ⁶⁶, בפסוק ⁶⁷, 'אֶף עֲרִשְׁנוּ רַעֲנָנָה' - המקדש קרוי מְטָה, שנאמר ביואש ⁶⁸,
בְּחֶדֶר הַמְּטוֹת אֲשֶׁר בְּבֵית ה', על שהם פריין ורביין של ישראל,

⁵⁹ ראש השנה, טז' ע"א.

⁶⁰ ירמיה, ב' - ב'.

⁶¹ וכמאמר ז"ל במסכת אבות (פ"ו מ"ז):

"גְדוּלָה תוֹרָה, שְׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לַעֲשִׂיהָ, בְּעוֹלָם הִזָּה וּבְעוֹלָם הַבָּא."

⁶² ראש השנה, טז' ע"א.

⁶³ על פי מאמר הכתוב בספר דברים, כ' - יט'.

⁶⁴ היינו:

בנים.

⁶⁵ שיר השירים, א' - ד'.

⁶⁶ רבינו זיע"א, העתיק כאן את לשונו של רש"י הקדוש, בפסוק דלהלן.

⁶⁷ שיר השירים, א' - טז'.

וזהו, ובחג נידונין על המים ⁶⁹, רומז למיין דוכרין ומיין נוקבין,
וידוע מעניין שמיני עצרת, והדברים עתיקין.
ולעומת שלושתן, הוא שבת -
כמו שכתב מהר"ל, ששבת הוא כשלושתן יחד,
ועל כן, זוכין בו נמי, לבני חיי ומזוני.
בְּנֵי, הֵם בְּנֵי שַׁבָּתָא, כדכתב בזהר הקדוש,
וידוע הרמז בדברי האריז"ל, בראשי תיבות ⁷⁰, 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת' ⁷¹,
ובאבן עזרא ^{72 73}, ששבת מוסיף כוח בתולדות.
חיי, כמו שאנו אומרים טועמיה חיים זכו,
וידוע, ששבת הוא קודש ⁷⁴, שהוא בחכמה ⁷⁵ - וכתוב ⁷⁶, 'הַחֲכָמָה תַּחֲיָהּ בְּעֵלְיָהּ'.

⁶⁸ דברי הימים ב', כב' - יא'.

⁶⁹ ראש השנה, טז' ע"א.

⁷⁰ שמות, לא' - טז'.

⁷¹ ועיין מה שכתב בזה רבינו ה"כף החיים" זיע"א (או"ח, סימן רפ', סק"ב):

שראשי התיבות, של מאמר הכתוב (שמות, לא' - טז'), "וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת",

הינם, "ביאה",

ללמדך, שיש לשמור ביאה זו של שבת.

⁷² בראשית, ב' - ג'.

⁷³ וזה לשונו הקדוש:

"פירוש ברכה, תוספות טובה,

וביום הזה, תתחדש בגופות דמות כוח בתולדות ובנשמות, כוח ההכרח והשכל".

⁷⁴ וכמאמר הכתוב (שמות, לא' - יד'):

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת, כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוֹמָת, כִּי כָל הָעֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקֶּרֶב עַמִּיהָ".

⁷⁵ ועיין עוד בזה, בדברי רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, בספרו הקדוש "בן יהודע" (נדרים, פא' ע"א).

מזוני, שמיניה שתא יומין מתברכין ⁷⁷.

ולפי האמור, יש ליתן הטעם על סמיכת פרשיות נרות ⁷⁸ ולחם הפנים ⁷⁹ לפרשת שבת ⁸⁰ ומועדים ⁸¹ -

שכולם מרמזים, לשפע בני חיי ומזוני.

ומזבח הקטורת שאינו נזכר בכאן ⁸², יש לומר, שנכלל עם הנרות, כאומרם ז"ל ⁸³, בעידן הדלקה תהא מיקטר קטורת ⁸⁴, והוא בחשאי, על כן לא נזכר, אלא נרמז בחשאי".

ט. עוד כתב רבינו זיע"א:

"והנה, לחם הפנים, לא נעשה בו דבר, אלא בשבת -

כי באשר ממנו שובע, ועושר יוצא לעולם, כמו שכתב הרמב"ן ⁸⁵ - שרומז לשולחן מלכים,

צריך שמירה יתירה מכוחות חיצונים, שלא יבוא לידי גסות הרוח, ובקשת התענוגים והתאוה,

⁷⁶ קהלת, ז' - יב'.

⁷⁷ כן כתב ה"זוהר הקדוש", בפרשת "יתרו", דף פח' ע"א וע"ב.

⁷⁸ ויקרא, כד', א' - ד'.

⁷⁹ ויקרא, כד', ה' - ט'.

⁸⁰ ויקרא, כג', א' - ג'.

⁸¹ ויקרא, כג', ד' - מד'.

⁸² היינו:

בפרשתן.

⁸³ פסחים, נט' ע"א.

⁸⁴ היינו:

בזמן הדלקת הנרות, תהיה מקטיר את הקטורת.

⁸⁵ שמות, כה' - כד'.

וכמו שנאמר ⁸⁶, 'פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבְעָתָי וְגו'.
ועל כן, לא נעשה בו דבר אלא בשבת, זמן סילוק כוחות החיצוניים לנוקבא
דתהומא רבא.

והנה, ידוע, ששפע הבא בשבת, אין בו שום אחיזה לאומות העולם,

וכמו ⁸⁷, 'גוי ששבת חייב מיתה',

כן נמי, בעניין השפע הבא מן השבת".

ועל פי זה, ביאר רבינו זיע"א:

"ומעתה יש לומר -

דזהו עניין בן איש מצרי, שמפרשה של מעלה יצא,

שבאשר נעשה בשבת ⁸⁸, אין לו ממנו כלום!

ולגלג ואמר, כי נוח שהיה נעשה בכל יום, שאז היה לו גם כן משפע זה!

וזוהו עניין שבא ליטע אהלו בתוך מחנה דן, ונדחה משם, ויצא מחוייב,

מזה עצמו הבין, שאין לו משפע הנמשך על ידי מעשה שבת כלום.

ויש לומר עוד -

שאף על פי שנתגייר, מכל מקום, באשר אז שנדבק בתוך בני ישראל, חשב שהוא

כאחד משבט דן,

והיה כעודר בנכסי הגר, וכסבור שהן שלו, דלא קנה, כבש"ס יבמות ⁸⁹, שאינו

מתכווין לקנות,

כן גם זה, לא היתה לו כוונה להתגייר,

⁸⁶ דברים, ח' - יב'.

⁸⁷ סנהדרין, נח' ע"ב.

⁸⁸ היינו:

לחם הפנים.

⁸⁹ נב' ע"ב.

וגירות צריכה כוונה, כאומרם ז"ל⁹⁰, אם אמר יודע אני, ואיני כדאי, מקבלין אותו,

אם כן, זה, גרע מגר דעלמא".

ל. על פי המתבאר במאמר הלזה, אפשר לבאר את ג' הטעמים שנתבארו לעיל⁹¹ - מהיכן יצא המקלל, לשורש אחד ולחטיבה אחת:

דהנה, ביאר לנו הגה"ק בעל "שם משמואל" זיע"א⁹², שמכיוון שלחם הפנים לא היה שייך להמקלל, בהיותו גר אשר לא נתגייר כדת של תורה, הוא כפר במציאות הבורא ית"ש.

והנה, יסוד זה של דבר מרוחק היוצר הרהורי כפירה, שייך אף לפי הטעם שהמקלל יצא מבית דינו של משה רע"ה מחוייב,

שכן, משה רע"ה, הרי הוא שורש תורה שבכתב⁹³,

וכמו כן, משה רע"ה, הוא שורש לכל התלמידי חכמים, וכמאמר ז"ל⁹⁴, "משה שפיר קאמרת",

וכידוע⁹⁵, שתלמיד חכם נקרא שבת,

ומה גם, שמשה רע"ה מסר את נפשו עבור כלל ישראל, עדי כדי כך שהוא נעשה חולה מחמתם⁹⁶,

⁹⁰ יבמות, מז' ע"א.

⁹¹ באות א'.

⁹² וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

⁹³ עיין בדברי ה"זוהר הקדוש" (חלק ב', דף קכ"א ע"א), ועיין עוד בדברי הגה"ק רבינו צדוק הכהן זיע"א מלובלין (בספרו הקדוש "פרי צדיק", לפרשת "חיי שרה", אות י"א).

⁹⁴ שבת, קא' ע"ב.

סוכה, לט' ע"א.

ביצה, לח' ע"ב.

⁹⁵ כן כתב ה"זוהר הקדוש", (חלק ג', דף כט' ע"א).

ואם כן, כאשר משה רע"ה הוציא את משפטו של המקלל לחובה, באותה השעה
כפר משה רע"ה במציאותו, מחמת שהוא הרגיש שאין לו שייכות עמו כלל
ועיקר.

ומשכך, "מעולמו יצא",

והיינו, שעל אף שאביו ואמו גרמו לו זאת על ידי מעשיהם⁹⁷,

מכל מקום, היה לו להילחם בעצמו, עם עצמו, שלא לעשות כמעשיהם,

וכאשר הוא המשיך במעשיהם, ולא התנער מהם - אלא, ששכללם עוד ועוד⁹⁸,

הוא "יצא מעולמו", והיינו מתכלית הווייתו, להגיע אל "עולם שכולו שבת"^{99 100}
שהוא - "עולם הבא".

ויציאתו זאת, עשתה רושם¹⁰¹,

להודיע ולהיוודע, על מעשה הורי שגרמו לו כך¹⁰², ועל מעשה עצמו שגרמו לו
כך.

וזו היא תכלית עבודתו של היצר הרע, להפיל את האדם אל תוככי היאוש, בכדי
שלא יוכל לתקן ולהפך את מעשיו מרע לטוב.

יתן ה' יתברך, ונזכה לתקן את עצמינו ואת מעשינו. אמן.

⁹⁶ ברכות, לב' ע"א.

⁹⁷ וכדברי רבינו בחיי זיע"א, אשר נתבארו לעיל באות ד'.

⁹⁸ וכדברי אדונינו הרמב"ן זיע"א, אשר נתבארו לעיל באות ז'.

⁹⁹ לשונו הקדוש והטהור של רבינו משה אלשיך - ה"אלישיך הקדוש" זיע"א, בפרשת "יתרו" (שמות, כ' - יב').

¹⁰⁰ ראש השנה, לא' ע"א.

¹⁰¹ להבדיל אלף אלפי הבדלות - בין טמא לטהור, "יציאתו של צדיק עושה רושם", כמו שמצינו אצל יעקב
אע"ה (בראשית רבה, פרשה סח', ו').

¹⁰² וכדברי רבינו בחיי זיע"א, אשר נתבארו לעיל באות ד'.

וכדברי אדונינו הרמב"ן זיע"א, אשר נתבארו לעיל באות ז'.

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

~~~~~

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרחה בת רחל

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- נחמה נעמי דידי (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרוחה ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד